

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S-D-P-B

Coll. No. 905

Title Mahāsarasvalī

Stotra.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 905 Subject : Stotra

Title : Mahāsaravali stotra

Author : - Scribe : -

Date of the work : - Date of the Ms. : -

Place of the work : - Place of the Ms. : -

Size : 6.4" by 4.2" Extent : 7 foll.

Language : Sanskrit Script : Devanagari

Remarks : -

ॐ नमः श्रीसरस्वत्यै ॥ कृषय ऊचुः ॥ कथं सारस्वतः प्राप्तिः
केन ध्यानेन सुवत् ॥ महासरस्वतीये ननुष्टा नवति
तद्विदुः ॥ १ ॥ आश्वजायन उवाच ॥ शृण्वं नुरुषयः स
र्वे युद्धा गुह्यतरं महत् ॥ दशश्लोकं ति विस्त्यातं च
दामि ध्यानपूर्वकं ॥ २ ॥ शुद्धस्फुरिकसेकाशं रविर्वि
बसमप्रभं ॥ कुंदेन्दु उहिना भासां हंसासनगतौ शु
भा ॥ ३ ॥ श्रेष्ठं चान्नं च पाशपुस्तकधारिणी ॥
पुक्ताहारसमायुक्ता देवी ध्यायेच्च उर्जुजा ॥ ४ ॥

सरस्व

१

सितेनदर्पणा नेन वस्त्रेणपरि चूषितां॥ सुस्तनीवेदि
मध्यातांचंद्रार्द्धकृतशेखरां॥ ५॥ जटाकलापसंयुक्ता
पूर्णचंद्रनिभाननां॥ त्रिलोचनानामहादेवीः स्वर्ण
चूपुरधारिणी॥ ६॥ कटकेः स्वर्णरत्नाद्यैर्मुक्ताव
लयशोभितां॥ कंबुकंठीसुतामण्डीसर्वा नराणा
चूषितां॥ ७॥ केयूरैर्मखलाद्यैश्चद्योतयंती ज
गत्रयं॥ शृङ्खला मयी ध्यायेत्तु ज्ञानकामसमाहि
तः॥ ८॥ ॐ मूत्रस्य श्रीदशश्लोकीस्तोत्रमंत्रस्या

१

ध्यायन्नरुषिः-प्रनुष्टुप्छंदः॥ वागीश्वरीदेवता॥ य
द्वागिति बीजं देवी वाचं मज्जनयंतीति शक्तिः॥ प्रणोदे
वाति किं लकं मम सकलविद्याप्राप्त्यर्थं जपे विनि
योगः॥ १॥ परब्रह्मात्मिकां देवीं उक्तिमुक्तिफ
लप्रदाम्॥ प्राणम्यस्तोमितामेव ज्ञानः शक्तिः सना
तनी॥ २॥ प्रणोदेवातिमंत्रस्य नरदाजकृषिः॥ गा
यत्राछंदः सरस्वतीदेवता वाक्सिध्यर्थं जपे
विनियोगः॥ प्रणोदेवी सरस्वती वाजे निर्वर्ति

सरस्व०

२ नावति धानामविश्रवत् ॥१॥ यावं तोक्त तत्त्वैकस्वरू
पावरमार्थतः नामरूपात्मना यत्कृता सा सांपाउ सर
स्वती ॥१॥ अनादिवद्वि अत्रि शरुषिः त्रिष्टुपु ॥
सरस्वतीदे० वाकसिध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ अना
दिवो बृहत्तः पर्वतादासरस्वती जयतागं उयङ् ॥ ह
वदेवी जुजुषाणा ब्रुनाची शग्मा नो नाचमुशती
शृणोतु ॥२॥ यासांगोपांगवे हेष्टु चतुर्थे कैषगीये
ते ॥ अथैता ब्रह्मणः शक्तिः सा ॥११॥ पावका

नद्वितीमंत्रस्य नरदाजं रुषिः गायत्री छं० ॥ सरस्वती
दे० ॥ वाकसिध्यर्थे जपे वि० ॥ पावकानः सरस्वती
वाजेर्निर्वाजिनीवति ॥ यज्ञं चष्टुधिया वसु ॥३॥
यावर्णपदवाक्यार्थस्वरूपेण निगद्यते ॥ अनादि
निधनानंता सा ॥१२॥ चोदयित्री मंत्रस्य विश्वामि
त्रक ॥ गायत्री छं० ॥ सरस्वतीदे० ॥ वाकसिध्यर्थे ज
पे वि० ॥ चोचं दयित्री स्तनतानां चेतंती सुमता
नाम् ॥ यज्ञं दधे सरस्वती ॥१४॥ अध्यात्ममधिहेवं

सरस्व० च देवानां सरस्य गीश्वरी ॥ प्रत्यगास्तव दंतीयासा०
३ १३ महोऽर्ण इति मंत्रस्य विश्वामित्रक०
। गायत्री छं० सरस्वती दे० वाक् सिध्यर्थे जपे
वि० । महोऽर्णः सरस्वती प्रचेतयति केतुना ॥
धियो विश्वा विराजति ॥ ५॥ अंतर्था मात्मना
विश्वं त्रैलोक्यं याति यच्छति । रुद्रादित्यादि
रूपस्थासा ॥ १४ ॥ चत्वारि तिमंत्रस्य अन
योऽहीर्षतमः ० त्रिष्टुप् । सरस्वति दे० ।

वाक् सिध्यर्थे जपे वि० । चत्वारि श्रोत्र त्वं कै चैह
जिह्वा प्राणं वाक् हस्तोऽपस्तु पायुर्धातुमनीसा
ति । तत्र स० बुद्धी प्रियाणिरतराणि पंच कर्मे दि
याणि । उत्तयात्मकं मनः शब्दस्यैश्वर्यं पैरैरै ॥
वाक्यरि तितापदानिता विदुर्ब्रह्मणायै मनी
षिणः । गुहां त्रीणि निहितानि गयेति तुरीयं वा
चो मनुष्या वदंति ॥ ६ ॥ नामस्तु पात्मकं वि
श्वं यस्यामावेशते पुनः ध्यायति ब्रह्म पद्म

सरस्व०

४

त
स्वासा०॥१५॥ उत्त्वइतिमंत्रस्यविश्वामित्रक०
त्रि०। सरस्वतीदेवता०। क वाक सि धर्ये जपे वि
निः॥ उत्त्वः स्य नददर्श वाचमुतत्वः शृणवन्नष्ट
लोत्पेना॥ उतोत्वसैतत्वविसस्त्रे जायेवत्या। उशती
सुवासाः॥१॥ यां विदित्वाखिलं ब्रह्म निर्मथ्याखिल
वर्त्तनः। योगी याति परस्मानं सा०॥१६॥ यदा गिति मं
त्रस्यमौननागर्वक०॥ त्रिष्टु०। वाग्देवी०। वाक सि
धर्ये जपे वि०। यदा ग्वदं त्य विचेतनातिशयी देवानां
निषसाहमंडा। चतस्त्रऊर्जदुदुहेपट्या सिक्कदस्याः

परमं जगाम॥१७॥ नामजात्यादिनिर्जदैरष्टध्याया वि
कल्पिता। निविकल्पात्मिकाचैकसा०॥१८॥ देवी वा
चमिति मंत्रस्यमौननागर्वक० त्रि०। वाग्दे०। वा
क सि धर्ये जपे वि०। देवी वाचमजनयंतदेवास्तां वि
श्वरूपाः पाशवो वदेति। सानो मदेशमूर्जदुहना
येतुर्वागस्मानुपसृष्टुतैतु॥१९॥ व्यक्ता व्यक्तं शि
रसर्वदेवाद्याद्याहरंतिट्या। सर्वकामदुषाधेनु
सा०॥२०॥ अंवि तमइति मंत्रस्यमौननागर्वक०
त्रिष्टु०। वाग्देवी०। वाक सि धर्ये जपे वि०। अंवि

तमे नदी तमे देवितमे सरस्वती ॥ अथ शस्ताई वरस
 सिप्रशस्ते मव वसूधि ॥ १० ॥ याप्रत्यग्दृष्टि निर्मा
 ने र्वाज्यमानानुचूपते ॥ थापिनिच कृतस्तेका
 सा ॥ १२ ॥ पद्मपत्र विशालाक्षी पद्मकेसरगं
 धिनी ॥ नित्यं पद्मालये देवी सा ॥ १३ ॥ यः कश्चि
 त्वं निरुते कं भुक्तिमुक्तिं च वांछति ॥ सो न्यर्चेनां
 दशश्लो क्वा नक्त्यास्तौ तिसरस्वती ॥ १४ ॥
 यस्मै वरक्तवतो नित्यं समन्यर्च सरस्वती ॥ न
 क्ति श्रदानि युस्य षण्मासात्प्रप्तो न वेत् ॥ १५ ॥

ततः प्रवर्तते वाणी स्वेष्ट्या ललिता हरा ॥ गद्यपद्यात्म
 केः शब्दैः प्रमेयेष्वविवर्तितैः ॥ १६ ॥ रश्मि तं च धारये
 द्वाञ्जुस्रवलङ्गीः स्पष्टवानवेत् ॥ अश्रुतं बुधते श्रयं प्रा
 यः सारस्वतः कविः ॥ १७ ॥ विरद्यातः सर्वलोके
 पुवाग्मी नवती पूजितः ॥ अजेयः प्रतिपक्षाणां स्व
 यं वाग्मी च जायते ॥ १८ ॥ स्वयं ये वेदवात्से वा विवा
 दे प्रस्तुते सति ॥ अहं वाचस्पतिर्विष्णुः शिवो वास्मी
 ति नावयेत् ॥ १९ ॥ एवं नावयतो तेन ह हस्पतिरपि
 स्वयं ॥ न शक्तेति स्वयं वक्तुं नरेष्वन्येषु का कथा

सरस्व०

६

॥३॥ नकोचनस्त्रियंनिर्देनदेवान्नापिचद्विज्ञान्॥
अनार्यैर्नानिनाषेतसर्वेवैवक्षमा नवेत्॥२८॥ स
र्वत्रैवप्रियंवायाध्वदिष्टेष्ठ नमात्मनः॥ श्लोकेरे
तिवतिरस्कुर्याद्विषतं प्रतिवादिनं॥२९॥ प्रतिवादि
गजानां च सिंहो नवितिमानवः॥ यदागिति
हृचेनैवदैवीयोर्ध्विति नित्यशः॥३०॥ तस्यना
संस्तूतावाणीमुखादुच्चरतेकचित्॥ नमानि
यामिनीनाथरखा लंकृतकुडलो॥ नवान्नी
चवसंतापनिवापणमुधमयी॥३१॥ वाकुं दे

दुनुषारहारधवक्ष्मायाश्चेतपद्मासनायावीणारहं
मंडितकरायाश्चवस्वाहता॥ यावृक्षाच्युशंक
रप्रचृतिनिर्देवैः सदावहितासामांपातुसरस्व
ती नगवतीनिःशेषजाप्रापहा॥३२॥ होर्निर्यु
क्ताचतुर्भिः स्फटिकमणिमयीमहामालादध
नाहस्तेनैकेनपद्मसितमपिचतुर्कंपुस्तकंवा
परेण॥ यासाकुंदेंदुशंखस्फटिकमयीनिनाना
समानासमानासामेवाग्देवतेयंनिवसतुवद
नेसर्वदासुप्रसन्ना॥३३॥ पाशाकुशधरावाणी

सख०

७

वीणापुस्तकधारिणी॥ममवक्त्रेवसेनित्यंदुग्धकुं
देंदुनिर्मला ३४॥यस्याःस्मरणमात्रेण वायु
न्रुतिर्विजृंभते॥सा नारदीचिरं नित्यं रमातां
मन्मुरवांबुज ॥३॥इत्याश्चय न इदं निजगादहे
याःस्तोत्रं समस्तं फल नोग निदान नूतनं॥एतत्पठ
न द्विजवरः कवितामुपैति संध्या सुवांछितफला
त्पुपयातिशोध्यं ॥३५॥इत्यामाहासरसतीस्तोत्रं
॥ ४ ॥ ४ ॥ ॥ संपूर्णं ॥